

Học kỳ 1: Nguyên tắc cơ bản của Phật Giáo Nguyên Thủy – Chương 2

Những Nguyên Tắc Cơ Bản Của Phật Giáo Nguyên Thủy: Chương 2

Bài học 2.1: 52 Yếu Tố Tâm Lý (Cetasika)

Cetasika là các yếu tố tâm lý, hay còn gọi là các thực tại tâm trí. Chúng bao gồm bốn đặc điểm sau:

- Cetasika xuất hiện cùng với tâm thức (citta).
- Chúng biến mất cùng với tâm thức.
- Chúng nhận đối tượng giống như tâm thức.
- Chúng xuất hiện ở cùng vị trí mà tâm thức xuất hiện.

Trong các yếu tố tâm lý, chúng được phân thành ba nhóm chính:

- Các yếu tố tâm lý biến đổi theo đạo đức (aṅṇasamāna cetasika) – 13 yếu tố.
- Các yếu tố tâm lý bất thiện (akusala cetasika) – 14 yếu tố.
- Các yếu tố tâm lý thiện đẹp (sobhana cetasika) – 25 yếu tố.

Bài học 2.2: Bảy Yếu Tố Tâm Lý Phổ Quát (sabbacitta sādhāraṇa cetasika)

- Phassa – Xúc chạm
- Vedanā – Cảm thọ
- Saññā – Nhận thức
- Cetanā – Tác ý
- Ekaggatā – Nhất tâm
- Jīvitindriya – Mạng quyền
- Manasikāra – Tác ý

Bài học 2.4: Mười Bốn Yếu Tố Tâm Lý Bất Thiện (akusala cetasika)

- Moha – Si mê
- Ahirika – Vô tầm
- Anottappa – Vô úy

- Uddacca – Tán loạn
- Lobha – Tham lam
- Ditṭhi – Tà kiến
- Māna – Ngã mạn
- Dosa – Sân hận
- Issā – Ghen tị
- Macchariya – Bủn xỉn
- Kukkucca – Hối tiếc
- Thīna – Hôn trầm
- Middha – Dã dượi
- Vicikicchā – Nghi ngờ

Bài học 2.5: Các Yếu Tố Tâm Lý Thiện Đẹp (sobhana cetasika)

Yếu tố tâm lý thiện đẹp là các yếu tố tâm lý liên quan đến đạo đức và thiện. Chúng bao gồm:

- Saddhā – Niềm tin
- Sati – Niệm
- Hiri – Hổ thẹn đạo đức
- Ottappa – Sợ hãi đạo đức
- Alobha – Không tham
- Adosa – Không sân
- Tatramajjhataṭṭā – Trung lập tâm trí

Các yếu tố tâm lý này giúp duy trì trạng thái tâm trí thiện lành, tạo nền tảng cho sự phát triển tinh thần trong Phật giáo.